

*Summary***Grytenko O.A. Some theoretical and legal aspects concerns with malicious violation of the set order of punishment serving. – Article.**

The basic role is given to the legal regulation of non-usage conditions and order of departure punishments by condemn. In enforceable criminal executive law the moment of making malicious offences by condemn and law consequences of such conduct determines in the different redaction. Analysis of this norms provides that contents and essence not always identical, unified to practice.

Key words: malicious violation, convicted, conditions of sentence.

УДК 343.2/7(477):355.6/7

С.В. Рябчук

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА
В КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ**

Здійснення Збройними Силами України завдань із захисту суверенітету і територіальної цілісності нашої держави неможливо без відповідного матеріального забезпечення нашої армії. Тому одним із основних питань зміцнення бойового потенціалу Збройних Сил постає проблема збереження військового майна. Ці суспільні цінності держава ставить під охорону кримінального закону. Статтями 410-413 КК України встановлюється відповідальність за злочинні посягання проти військового майна. Під час визначення предмета цих злочинів на стадіях досудового слідства та в суді часто на практиці виникає питання, чи належить певне майно до військового, яку суспільну небезпеку становить злочинне посягання на нього. З'ясування цих питань є необхідним для правильної кваліфікації дій винної особи, призначення судом справедливого покарання.

Наукою цивільного права вироблені основні поняття, фундаментальні наукові теорії майнових правовідносин, якими неможна не скористатися для проведення повноцінного дослідження правового режиму військового майна, яке становить предмет злочинів, передбачених ст.ст. 410-413 КК України. Кримінальне право таких знань у розпорядженні не має, але застосовує їх для своїх потреб. Напрацювання вчених-цивілістів застосовуються різними науками, оскільки повно і всебічно досліджують майнові відносини, що сприяє кращому розумінню сутності і змісту їх основних понять.

У кримінальному праві під майном розуміють сукупність речей, певну сукупність предметів зовнішнього світу. Майно – це матеріальне благо, сукупність предметів матеріального світу, які мають властивості економічної та господарської корисності. У різноманітних коментарях до Кримінального кодексу України зазначається, що майно – це речі матеріального світу, яким притаманні специфічні ознаки фізичного, економічного та матеріального

характеру. Мається на увазі, що ці речі відокремлені від природного середовища або заново створені.

В юридичній літературі військовим майном називають частину державного майна, яке перебуває в постійному чи тимчасовому розпорядженні військового відомства. На законодавчому рівні, зокрема в Законі України від 21 вересня 1999 року «Про правовий режим майна у Збройних Силах України», визначено, що військове майно – це державне майно, закріплене за військовими частинами, закладами, установами та організаціями Збройних Сил України, яке включає: будинки, споруди, передавальні пристрої, всі види озброєння, бойову та іншу техніку, боеприпаси, пально-мастильні матеріали, продовольство, технічне, аеродромне, шкіперське, речове, культурно-просвітницьке, медичне, ветеринарне, побутове, хімічне, інженерне майно, майно зв'язку тощо. Але цей перелік не є вичерпний. Майно також може потрапити у розпорядження Збройних Сил в результаті ведення військовими частинами господарської діяльності: виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, ведення підсобних господарств, отримання в оренду певних видів рухомого і нерухомого майна, що дозволяється Законом України «Про господарську діяльність у Збройних Силах України» від 21.09.1999 року. Крім того, майно може бути надано військовим частинам як благодійна допомога. У таких випадках з моменту надходження такого майна у військову частину воно набуває правового статусу військового.

Особливий статус військового майна полягає в тому, що воно закріплюється за військовими частинами Збройних Сил України на праві оперативного управління. Аналізуючи зміст такого права, варто зазначити, що воно розкривається у законодавстві через ту саму тріаду правомочностей (володіння, користування, розпорядження), що відповідає змісту права власності. Але, як визначає С.М. Корнеєв, між правом власності і правом оперативного управління є суттєві розбіжності: якщо власник володіє, користується та розпоряджається належним йому майном за власним розсудом (у межах, встановлених законом), то організація, що наділена правом оперативного управління, володіє, користується та розпоряджається закріпленим за нею майном не тільки у межах закону, але й у відповідності до цілей своєї діяльності, передбачених власником (тобто державою) при її створенні, та згідно із призначенням самого майна. Таким чином, право оперативного управління – залежне право, воно пов'язано із правом власності держави. Військова установа, що наділена таким правом, одночасно несе зобов'язання перед власником (державою), який її створив. Вона не тільки має право володіти, користуватися та розпоряджатися закріпленим за нею майном, але й повинна це робити згідно з цілями, покладеними на неї власником.

Отже, військове майно – це об'єкти права державної власності, які закріплені за органами військового управління, військовими установами, частинами на праві оперативного управління з метою реалізації наданих їм повноважень. До військового майна належить майно та майнові права, набуті військовою частиною в результаті господарської діяльності, яка здійснюється відповідно до закону або передана їй фізичними та юридичними особами як шефська, благодійна допомога.

Для кримінально-правової науки військове майно становить сукупність державних матеріальних засобів та грошових коштів, які знаходяться у володінні військової частини. Оскільки перелік військового майна не є вичерпний і охоплює будь-які види майна від озброєння, військової техніки, майнових комплексів до побутових предметів, то обов'язковою умовою належності майна до військового є не тільки його фактичне перебування у користуванні або у володінні військової частини, а й знаходження цього майна на військовому обліку. Саме це надає державному майну статусу військового. Необхідно акцентувати увагу на тому, що заподіяння шкоди об'єкту військового майнового правопорушення здійснюється лише шляхом впливу на предмети зовнішнього світу, тому предметом цього правопорушення може бути матеріальний вираз суспільних відносин у військових формуваннях – військове майно.

Часто при розслідуванні та судовому розгляді кримінальних справ виникають ситуації, коли при порушенні вимог цивільно-правових нормативних актів, які стосуються військового майна, особливо тих, що передбачають порядок постановки його на облік, виявляється, що майно, на яке вчинене злочинне посягання, не можна визнати військовим майном, належним певному військовому формуванню, оскільки при фактичній належності його до військового майна воно юридично ним не є із-за порушення взяття на облік. При перевірці доказів, що мають засвідчити право військового формування на майно, такі документи можуть бути взагалі відсутніми чи містити численні порушення. Із-за цього майно або його частина виявляються безгосподарними і за наявності всіх ознак складу злочину не мають предмета злочину. На практиці це призводить до оскарження постанов про порушення кримінальних справ, відправлення справ на додаткове розслідування, закриття справ, відміну вироків і як наслідок – неможливість притягнення винної особи до відповідальності за вчинене, відшкодування шкоди, відновлення майна.

Таким чином, ст.ст. 410-413 КК України, спрямовані на охорону військового майна, не діють із-за недотримання, здавалося б, незначних вимог цивільних нормативно-правових актів. Саме військовий облік є основною і необхідною умовою визнання майна військовим, оскільки належність майна військовій частині може бути юридично закріплена лише у звітних документах, що передбачається Законами України «Про правовий режим майна у Збройних Силах України», «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Положенням про військове (корабельне) господарство Збройних Сил та іншими нормативно-правовими актами. Науковими, практичними працівниками вимогам вказаних нормативно-правових актів завжди приділяється достатня увага. Серед працівників військових частин, військовослужбовців, які займаються постановкою майна на військовий облік, контролем за його збереженням, часто спостерігається незнання вимог відповідних нормативно-правових актів, чисельні і грубі їх порушення. Із вищевикладеного видно, що положення цивільних нормативно-правових актів, які стосуються військового майна, мають істотне значення для здійснення його кримінально-правової охорони, тому їхні положення повинні вивчатися,

застосовуватися на практиці, особливо відповідними працівниками військових формувань.

Визначення правового режиму військового майна має велике практичне та теоретичне значення, тому ця проблема повинна і далі досліджуватися вченими. Створення єдиного підходу до розуміння поняття «військове майно», його видів, як предмета злочинів, передбачених у Главі XIX Особливої частини КК України, надасть змогу правильно кваліфікувати злочини, виходячи з їх суспільної небезпеки, усунути значну кількість правових помилок як на досудовому слідстві, так і при розгляді справи у суді.

Література

1. Бідзіля Г. Приватна власність: теоретичні аспекти та правові особливості її становлення в Україні // Український держ. лісотехнічний ун-т. Науковий вісник. – Львів, 1999. – Вип. 9.3. – С. 128.
2. Военный энциклопедический словарь / пред. гл. ред. комиссии С. Ф. Ахромеев. – М.: Воениздат, 1986. – 863 с.
3. Кригер Г.А. Квалификация хищений социалистического имущества. – М.: Юрид. лит., 1974. – 336 с.
4. Полетаев Ю.Н. Правовая охрана имущества государственного предприятия (объединения). – М.: Юрид. лит., 1991. – 280 с.
5. Рябчук С.В. Деякі питання визначення військового майна як предмета злочинів, передбачених ст. 410-413 КК України // Право і суспільство. – 2009. – №5. – С. 107-110.
6. Юридический энциклопедический словарь – 2-е изд., доп. – М.: Сов. энцикл., 1987. – С. 528.

Анотація

Рябчук С.В. Окремі питання правового режиму військового майна в кримінально-правовій політиці України. – Стаття.

Здійснення Збройними Силами України завдань із захисту суверенітету і територіальної цілісності нашої держави неможливо без відповідного матеріального забезпечення нашої армії. Тому одним із основних питань зміцнення бойового потенціалу Збройних Сил постає проблема збереження військового майна. Ці суспільні цінності держава ставить під охорону кримінального закону.

Ключові слова: військове майно, державна власність, суверенітет.

Summary

Ryabchuk S.V. Separate questions of the legal mode of munition in criminal and the legal policy of Ukraine. – Article.

The realization by Ukrainian Armed forces of targets of protection the sovereignty and territorial integrity of our state is impossible without corresponding material maintenance of our army. Therefore the basic questions of strengthening the fighting potential of armed forces is the target of preservation the military property. The state puts these public values under the protection of the Criminal law.

Key words: military property, public ownership, sovereignty.